

Jan Rydman 1959–2007

Lehden ollessa jo painossa meidät tavoitti suruviesti. Tieteellisten seurain valtuuskunnan tiedotuspäällikkö ja *Tieteessä tapahtuu* -lehden päätoimittaja, valtiotieteen maisteri Jan Rydman menehtyi 47-vuotiaana 31.3.2007 Terhokodissa pitkään sairastettuaan.

Hän oli syntynyt Helsingissä 3.10.1959 ja tullut ylioppilaaksi Helsingin yhtenäiskoulusta 1978. Hän valmistui valtiotieteen maisteriksi 1985 Helsingin yliopistosta pääaineenaan kansantaloustiede.

Jan Rydman oli erilaisissa tehtävissä Tieteellisten seurain valtuuskunnassa vuodesta 1979. Vuonna 1994 hänet nimitettiin tiedotuspäälliköksi. Hänen näkyvimmit tehtävänsä olivat *Tieteessä tapahtuu* -lehden päätoimittajuus ja *Tieteen päivien* pääsihteeriys.

Vuonna 1983 Jan Rydman aloitti valtuuskunnan jäsenseuroille tiedottamisen monisteella *Tieteessä tapahtuu*. Vuonna 1988 siihen tuli pääkirjoitus ja siinä julkaistiin jäsenseurojen tilaisuuksissa pidettyjä esitelmiä sekä tiedeuutisia. Tällöin siitä tuli lehti, joka herätti julkisen keskustelun, ja Rydman toimitti vuonna 1994 ilmestyneen teoksen *Puhutaanko oikeista asioista? Tiedevalistuksen tila Suomessa*. Keskustelu johti lehden kehittämiseen laajaksi tiedelehdeksi. Kohderyhmä laajeni jäsenseuroista tutkijoihin, tiedotusvälineisiin, päätöksentekijöihin ja muuhun yleisöön. Siitä tuli ainutlaatuinen keskustelufoorumi, jossa tiedeyhteisö käy debattia tutkimuksesta ja tiedepolitiikasta.

Jan Rydmanin toinen työsaari oli *Tieteen päivien* järjestäminen vuodesta 1987, aluksi harvemmin ja vuodesta 1995 kahden vuoden välein. Tieteen päivät kasvoi yhdestä esitelmäsarjasta monien rinnakkaisten luentosarjojen ja tapahtumien viisipäiväiseksi tiedetapahtumaksi. Vuoden 2007 päivät *Rajalla – Invid Gränser* oli laaja kokonaisuus, jossa oli mukana 330 esiintyjää ja 15 000 osallistujaa.

Rydmanilla oli kyky ennakoita yleistä kiinnostusta herättävää tutkimusta. Hän organisoi nopeasti tilaisuuksia, kun jokin aihe nousi julkiseen keskusteluun, kuten tammikuussa 2003 kiista suomalaisten juurista. Rydman järjesti tällöin muutamassa päivässä keskustelutilaisuuden, joka kokosi Helsingin yliopiston Porthanian alakerran ääriään myöten täyteen yleisöä.

Esitelmien ja paneelikeskustelujen rinnalle Rydman ideoi suosittuja *Päivän paini* -keskustelua ja yleisön kanssa vuorovaikutteisia *Päivöys-*

Kuva: Pirjo Mäenpää

tävä professori -vastaanottoja. Hän toi ohjelmaan myös tietoisuutta, kuten *Päivän Stakes* ja *Päivän Teles*. Rydman toimitti Tieteen päivien esitelmistä kaikkiaan kahdeksan kirjaa, viimeksi 2005 ilmestyneen *Suhteellista? – Einsteinin suhteellisuusteorian jalanjäljillä*.

Tieteen päivien avajaisten musiikki oli huolella valittua ja se liittyi kyseisten päivien teemaan ja käsiteltävien aiheiden aikakauteen yleisön suureksi nautinnoksi.

Rydmanin kertomana tutkimus oli kiinnostavaa ja innostavaa. Saavutetut tavoitteet olivat hänelle välivaiheita kohti uusia päämääriä, yhä vaikeampien asioiden popularisointia ja uusien kohderyhmien uteliaisuuden herättämistä.

Jan Rydman toimi useissa luottamustehtävissä Suomen Tiedetoimittajain liitossa. Vuonna 1996 hän sai tiedonjulkistamisen valtionpalkinnon, vuonna 2001 hänet valittiin 2001 Vuoden tiedetoimittajaksi, ja vuonna 2003 hänet palkittiin Helsingin yliopiston J. V. Snellman -palkinnolla ansiokkaasta toiminnasta tieteellisen tiedon välittäjänä.

Luonteeltaan Jan Rydman oli välitön ja vilkas, mutta päämäärätietoinen. Hän oli poikkeuksellisen sitoutunut työhönsä, jonka korkeat laatu-kriteerit olivat hänen itsensä asettamia. Hänen vapaa-ajan identiteettiinsä kuului kesävihtiläisyys Vihdin Ojakkalan kylässä. Suomalainen tiedeyhteisö menetti hänessä tinkimättömän tiedevalistuksen puolustajan.

Ilkka Niiniluoto ja Aura Korppi-Tommola